

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อดีตที่ผ่านมาสินค้าส่งออกที่สำคัญที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศในอันดับแรกๆ ได้แก่ ข้าว ติบुक และไม้สัก ประกอบกับงานหลักของกรมป่าไม้ยุคเริ่มแรก คือ การทำไม้ออกจากป่าธรรมชาติ และให้สัมปทานทำไม้ ทำให้พื้นที่ป่าไม้ถูกใช้ประโยชน์เรื่อยมาโดยไม่มีการจัดการอย่างถูกวิธี ยิ่งไปกว่านั้นความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ เพื่อขยายพื้นที่ทำการเกษตรกรรมให้พอกะพาะกับจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น และนโยบายของรัฐบาลในด้านการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรกรรมเพื่อการส่งออก เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียพื้นที่ป่าไม้เป็นจำนวนมาก พื้นที่ป่าไม้ที่เหลืออยู่ก็ถูกใช้ประโยชน์มากเกินกำลังการผลิตของป่า เกิดการเสื่อมคุณภาพตามธรรมชาติ ข้อมูลจากสถิติการป่าไม้ของประเทศไทย ระบุในปี 2541 มีเนื้อที่ป่าไม้ของประเทศ (Forest Area) เหลือเพียง 25.28% คิดเป็นพื้นที่ 129,722 ตารางกิโลเมตร หรือ 81.1 ล้านไร่ (กรมป่าไม้, 2543 : 1-5) ตามตารางเปรียบเทียบเนื้อที่ป่าไม้ของประเทศไทย ระหว่างปี 2531-2541 เป็นรายจังหวัด (ดูภาคผนวก ข) ซึ่งตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 และนโยบายการป่าไม้แห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2528 ได้กำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศในอัตราร้อยละ 40 หรือ 128.3 ล้านไร่ ของพื้นที่ประเทศ แยกเป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ประมาณ 15% หรือ 48.1 ล้านไร่ และป่าเศรษฐกิจ ประมาณ 25% หรือ 80.2 ล้านไร่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530) จากเหตุการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่ในภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสุราษฎร์ธานีเมื่อปลายปี 2531 รัฐบาลจึงมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2532 ให้สัมปทานทำไม้หวงห้ามทุกชนิดเว้นสัมปทานทำไม้ชายเลน ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ทุกสัมปทานสิ้นสุดลง (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2532) มีผลให้ป่าสัมปทาน (ป่าบก) ถูกปิดลง การทำไม้ออกจากป่าธรรมชาติของผู้รับสัมปทาน (ป่าบก) สิ้นสุดลง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ปัญหาการขาดแคลนไม้ใช้สอยในประเทศ (Domestic Wood Apparent Consumption) การนำเข้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ต่างๆ จากต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาจึงมีมูลค่ามหาศาลและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ประเทศไทยต้องเสียดุลการค้าให้ต่างประเทศ การนำเข้าไม้ท่อนและไม้แปรรูป ในปี 2543 (Import of Logs and Sawntimber in

2000) จำนวน 1,856,848 ล้านลูกบาศก์เมตร มูลค่า 16,020,688,197 บาท (กรมป่าไม้, 2543 : 44) ตามตารางเปรียบเทียบไม้ท่อนและไม้แปรรูปนำเข้า ระหว่างปี พ.ศ. 2524-2543 (ดูภาคผนวก ข) การนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้ ในปี 2543 (Import of Wood Products in 2000) มีมูลค่า 2,077,096,000 บาท (กรมป่าไม้, 2543 : 48) ตามตารางผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า พ.ศ. 2539-2543 (ดูภาคผนวก ข) และการส่งออกไม้ท่อนและไม้แปรรูป ในปี 2543 (Exports of Logs and Sawntimber in 2000) จำนวน 378,539 ล้านลูกบาศก์เมตร มูลค่า 5,233,644,548 บาท (กรมป่าไม้, 2543 : 67) ตามตารางไม้ท่อนและไม้แปรรูปส่งออกแยกรายชนิด พ.ศ. 2543 (ดูภาคผนวก ข)

แนวทางเดียวที่จะช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้ คือ การเร่งให้มีการผลิตไม้เพื่อใช้สอยภายในประเทศ แม้ว่าในภาครัฐจะทำการปลูกป่าอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยเน้นด้านการฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก อีกทั้งจะให้ภาครัฐดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวย่อมไม่สามารถผลิตไม้ได้เพียงพอสำหรับคนทั่วประเทศได้ จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป ร่วมกันปลูกสร้างสวนป่าเพื่อผลิตไม้ใช้สอยในประเทศ และลดการนำเข้า ไม้จากต่างประเทศ

จากสถานการณ์ป่าไม้ที่อยู่ในภาวะวิกฤต จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการจัดการและพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ให้ชัดเจน เพื่อลดการตัดไม้ทำลายป่าและเพื่อให้มีป่าเศรษฐกิจไว้ใช้สอยในประเทศอย่างเพียงพอ ซึ่งนโยบายการป่าไม้แห่งชาติ ตามที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2528 มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมปลูกป่าภาคเอกชน

ต่อมา นโยบายการป่าไม้แห่งชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 กำหนดให้พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ซึ่งเคยกำหนดไว้ 15% เพิ่มขึ้นเป็น 25% และลดพื้นที่ป่าเศรษฐกิจจาก 25% ลดลงเป็น 15% สำหรับพื้นที่อนุรักษ์เพื่อสิ่งแวดล้อมและพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งผลิตไม้ กำหนดให้ส่วนราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจร่วมกัน และใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ปัจจุบันประเทศไทยยังมีพื้นที่ป่าไม้ไม่ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การรักษาพื้นที่ป่าโดยใช้มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการลักลอบตัดฟันไม้ในอดีตที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะไม่อาจแก้ไขปัญหาคาชดแลนไม้ใช้สอยภายในประเทศได้ และการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่า โดยรัฐเป็นผู้ปลูกเองก็คงจะไม่ประสบผลสำเร็จและทันการณ์อีกเช่นกัน ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาคาชดแลนไม้ใช้สอยในปี 2536 กรมป่าไม้จึงได้ดำเนินการตามนโยบายการป่าไม้แห่งชาติในข้อ 12 เพื่อเร่งให้มีการปลูกไม้ใช้สอยภายในประเทศให้มากขึ้น โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไปหันมาปลูกไม้ใช้สอยสำหรับครัวเรือนปลูกป่าตามหัวไร่ปลายนหรือปลูกสวนป่าเพื่อการค้าให้มากขึ้น โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจจึงเป็น โครงการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้มีการปลูกป่าทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นการช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศและผลิตไม้

ใช้สอยให้เพียงพอต่อความต้องการในอนาคต เป็นการสร้างอาชีพที่มั่นคงให้แก่ราษฎรและลดปัญหาการบุกรุกทำลายป่า

ตามนโยบายการป่าไม้แห่งชาติ ข้อ 12 กำหนดให้มีการพัฒนาด้านป่าไม้ โดยส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนและรัฐบาลเพื่อให้มีไม้ใช้สอยภายในประเทศ เพื่อประโยชน์ทางด้านอุตสาหกรรม และข้อ 19 กำหนดให้มีสิ่งจูงใจในการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมป่าไม้ ได้จัดตั้งโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าขึ้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2537 (เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในปี 2539) กำหนดเป้าหมายรวมถึงปีงบประมาณ 2544 เนื้อที่เป้าหมาย 8,000,000 ไร่ โดยส่งเสริมให้เอกชนและเกษตรกรปลูกไม้เศรษฐกิจตามบัญชีพันธุ์ไม้ที่กำหนด ไม่น้อยกว่า 200 ต้นต่อไร่ ด้วยการสนับสนุนเงินลงทุน เพื่อการปลูกป่าให้เกษตรกรในอัตราไร่ละ 3,000 บาท แบ่งจ่ายในเวลา 5 ปี ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2537 อนุมัติแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2537-2539) ซึ่งประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ รวมทั้งโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าด้วย โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง
2. เพื่อให้มีไม้ใช้สอยเพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ และลดการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ
3. เพื่อสร้างงานและอาชีพที่มั่นคงแก่ราษฎรให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น
4. เพื่อลดการบุกรุกทำลายป่า

ปัจจุบันการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 8 ปี เอกชนหรือเกษตรกรรายย่อย ผู้ร่วมโครงการฯ มาตั้งแต่ระยะเวลาแรก ๆ เริ่มทำการตัดสางขยายระยะ (Thinning) ต้นไม้ที่ได้ทำการปลูก เพื่อเป็นการเปิดแสงให้แก่ต้นไม้อื่นเพื่อให้มีการเจริญเติบโตตามหลักวิชาการป่าไม้ ไม้ที่ทำการตัดสางออกมีขนาดที่สามารถนำไปทำเป็นสินค้าได้ แต่ข้อจำกัดของกฎหมายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานของราชการที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมิได้มีบทบัญญัติรองรับและคุ้มครองสิทธิการทำไม้หวงห้ามที่ได้จากการปลูกสร้างสวนป่า เพื่อให้ผู้ทำการปลูกป่าภาคเอกชนมีความมั่นใจในสิทธิและประโยชน์ที่จะได้รับจากการปลูกสร้างสวนป่า จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ขึ้นมาใช้บังคับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปลูกสร้างสวนป่าเพื่อการค้าในที่ดินของรัฐและของเอกชน เป็นการผ่อนคลายนกฏเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 แต่บทบัญญัติในบางมาตราของพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 และกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้บางฉบับที่เกี่ยวข้องกับการทำไม้ยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนโดยไม่รองรับ และให้ความ

คุ้มครองสิทธิและประโยชน์ที่จะได้รับจากการปลูกสร้างสวนป่าของเอกชนเท่าที่ควร อันอาจจะ
เป็นปัญหาต่อไปในอนาคต

ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นว่านโยบายส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้น กฎหมาย
ระเบียบ ข้อกำหนดต่างๆ ที่ได้ตราขึ้นเพื่อใช้บังคับ ยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานส่งเสริมการ
ปลูกป่าภาคเอกชน ไม่ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ที่จะได้รับจากการปลูกสร้างสวนป่า
ของเอกชนตามความต้องการของเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อย ผู้ดำเนินการปลูกป่าอย่างแท้จริง
เนื่องจากการดำเนินการปลูกป่าเป็นการลงทุนระยะยาวใช้เวลาหลายปี จึงจะได้รับผลตอบแทนจาก
การลงทุน ประกอบกับมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลายอย่าง เช่น ตลาด กฎระเบียบวิธี
ปฏิบัติของทางราชการ ความรู้ความสามารถในการปลูกป่าของผู้ปลูกป่า เงินทุนในการดำเนินการ
ผู้ดำเนินการปลูกป่าต้องได้รับความมั่นใจจากทางราชการว่า ในการลงทุนดำเนินการปลูกป่าของตน
จะได้รับความคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ที่จะได้รับจากการปลูกสร้างสวนป่า จึงได้ดำเนินการ
ศึกษาข้อจำกัดในการดำเนินการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน เพื่อให้ทราบข้อจำกัดในการ
ดำเนินงาน และความต้องการที่แท้จริงของเอกชนและเกษตรกรผู้ดำเนินการปลูกป่า ซึ่งจะได้นำไป
เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าที่เกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อจำกัดในการดำเนินการ ตามนโยบายการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน
ตลอดจนอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขข้อจำกัดด้านกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ ของระบบราชการ ที่มีผลต่อ
โครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน
3. เพื่อศึกษาเงื่อนไขข้อจำกัดด้านสังคม เศรษฐกิจ ของระบบเอกชน ที่มีผลต่อโครงการ
ส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ข้อจำกัด ให้เอื้อต่อการดำเนินงานในอนาคต

1.3 สมมติฐานการศึกษา

นโยบายส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน กฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติของระบบราชการ
เงื่อนไขด้านสังคม เศรษฐกิจของเอกชน เป็นข้อจำกัดในการดำเนินการปลูกป่าภาคเอกชน

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

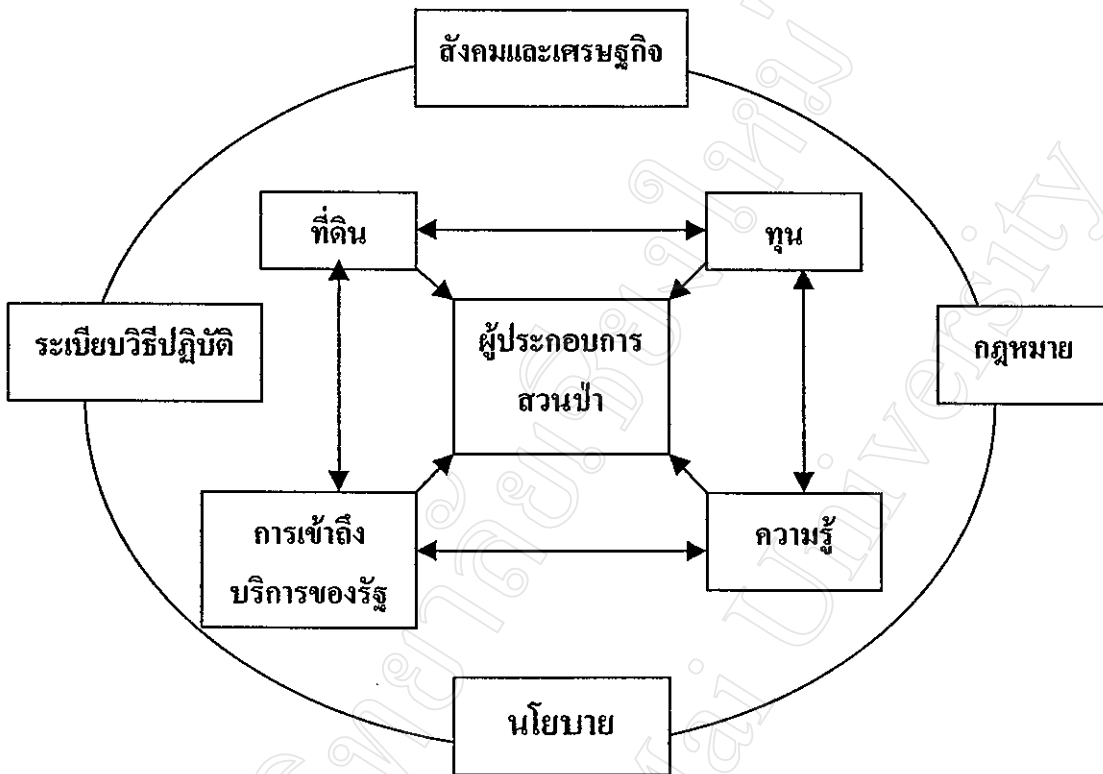
1. ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการตามนโยบายการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน
2. ทำให้ทราบปัจจัยข้อจำกัด จากผู้ประกอบการและหน่วยงานผู้ปฏิบัติ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในอนาคต
4. สามารถนำข้อมูลและผลที่ได้จากการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการจัดการในอนาคต

1.5 กรอบการวิเคราะห์

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาพิจารณาในเรื่องของการที่เอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยที่เข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายและโครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนของรัฐบาล ซึ่งกรมป่าไม้เป็นผู้ดำเนินการ โดยปรากฏผลว่าเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อย ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมจำนวนไม่มากและในขณะดำเนินการ ได้มีการเลิกล้มหรือยกเลิกโครงการปลูกป่าไป โดยไม่สามารถดำเนินการได้สมบูรณ์ตามขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนถึงการผลิตออกจำหน่ายได้ ซึ่งการผ่านขั้นตอนตามระยะเวลาต่าง ๆ นั้น โดยเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้ ซึ่งถือว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยนั้นได้เผชิญกับข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งในการศึกษาจะได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากกรณีของเอกชนรายบุคคลและกลุ่มองค์กร เพื่อวิเคราะห์ให้มีความเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงราย

ทั้งนี้เพื่ออธิบายรูปแบบการปลูกป่าของเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อย ในปัจจุบันที่มีปัญหาพร้อมกับวิเคราะห์ข้อจำกัดโดยรวมรอบด้านที่เป็น ข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อย การเข้าถึงบริการของหน่วยงาน ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และความรู้เทคนิคการจัดการสวนป่า ดังนั้นจึงอธิบายกรอบความคิดและวิเคราะห์ดังนี้

กรอบแนวคิดและวิเคราะห์ข้อจำกัดในการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน

การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกป่าภาคเอกชน มีปัจจัยที่มีผลต่อผู้ทำสวนป่าใหญ่ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยของเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อย ได้แก่ ที่ดิน ทุนประกอบการ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและเทคนิคการผลิต และการเข้าถึงการบริการจากหน่วยงานรัฐ
2. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยจากส่วนอื่นๆ ที่เข้ามามีผลต่อการดำเนินงานของเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อย ได้แก่ นโยบายของรัฐ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และระบบการตลาด

1.6 นิยามศัพท์

โครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน หมายถึง โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ผู้ประกอบการสวนป่า หมายถึง เอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ

สวนป่า หมายถึง ที่ดินที่ทางราชการได้รับรองให้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535

ที่ดิน หมายถึง ที่ดินที่เอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยดำเนินการปลูกสวนป่าภาคเอกชน ทุน หมายถึง เงินส่วนตัวและรวมถึงเงินสนับสนุนจากราชการที่ใช้ในการดำเนินการปลูกสวนป่าภาคเอกชน

ความรู้ หมายถึง วิชา ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกสวนป่าและเทคนิคการผลิตสินค้า การเข้าถึงบริการของรัฐ หมายถึง การได้รับบริการจากหน่วยงานราชการกรมป่าไม้ กฎหมาย หมายถึง ระเบียบ ข้อกำหนด ที่ทางราชการบัญญัติไว้เพื่อควบคุมให้ดำเนินปฏิบัติ เกี่ยวกับการดำเนินงานปลูกป่าภาคเอกชน

นโยบาย หมายถึง แนวทางที่รัฐบาลได้กำหนดให้ปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานปลูกป่าภาคเอกชน

ระเบียบวิธีปฏิบัติ หมายถึง ข้อกำหนดที่ทางราชการกำหนดให้ปฏิบัติตามเกี่ยวกับการดำเนินงานปลูกป่าภาคเอกชน

สังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพพื้นฐานทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยผู้ดำเนินงานปลูกสวนป่าภาคเอกชน

ดวงตรา หมายถึง เครื่องหมาย หรือวัตถุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ตี ตอก ประทับ ไม้เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535

ทำไม้ หมายถึง การตัด โคน ตลอดจนการแปรรูปไม้ ที่ได้มาจากทำสวนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535

1.7 แผนดำเนินการ ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการทบทวนพระราชบัญญัติ ข้อกำหนด กฎกระทรวง ระเบียบต่างๆ ในระบบราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งศึกษาข้อจำกัดในการดำเนินการตามนโยบายการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่

ไม่เอื้อประโยชน์ในการดำเนินงานตลอดจนการประกอบกิจกรรมอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ภาพรวม ในระดับมหภาคของการดำเนินการในโครงการปลูกป่าที่มีรูปแบบต่างๆ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในการรองรับผลผลิตจากโครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติ ข้อกำหนด กฎกระทรวง ระเบียบต่างๆ ในระบบราชการที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ หนังสือเกี่ยวกับการป่าไม้ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นโยบายของรัฐบาล ข่าวหนังสือพิมพ์ วารสาร บทความ เป็นต้น

2. เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยผู้ดำเนินการปลูกป่า โดยได้กำหนดเงื่อนไขการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นผู้ทำสวนป่าที่ได้ยื่นคำขออนุญาตขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าไว้กับทางราชการแล้วในเขตท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามสรุปข้อมูลการขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ท้องที่จังหวัดเชียงราย จากงานส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงราย เป็นฐานข้อมูลในการศึกษา และได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างการศึกษาในครั้งนี้ ออกเป็น

1. เอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยผู้ดำเนินการปลูกป่า ที่ได้ยื่นคำขออนุญาตขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าแต่นายทะเบียนไม่ได้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า(สป.3) ให้

2. ผู้ทำสวนป่า ที่นายทะเบียนได้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า(สป.3)ให้ แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการจัดทำดวงตรา เพื่อใช้ตัด ตอก ประทับหรือแสดงการเป็นเจ้าของไม้ที่ได้มาจากการดำเนินการสวนป่า

3. ผู้ทำสวนป่าที่ได้ดำเนินการทำ ไม้ออกจากสวนป่าแล้ว

4. เอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยผู้ดำเนินการปลูกป่าทั่วไป

3. เก็บข้อมูลสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่ โดยวิธีการสังเกต และการบันทึกภาพ

1.8 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พิจารณาข้อมูลเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยที่ได้ทำการปลูกสวนป่าเอกชนเพื่อการค้า ที่ได้ยื่นคำขออนุญาตขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าไว้กับนายอำเภอท้องที่ จากข้อมูลการขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีการยื่นคำขออนุญาตขึ้นทะเบียนที่ดินสวนป่าเป็นจำนวนมาก และผู้ทำสวนป่าได้ทำการ

ตัดไม้ออกจากสวนป่าแล้ว จึง ได้กำหนดพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล

1.9 ประชากรในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้พิจารณาข้อมูลเกษตรกรหรือเอกชนรายย่อยที่ได้ทำการปลูกสวนป่า เอกชนเพื่อการค้า ที่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าไว้กับนายอำเภอท้องที่ จากข้อมูลการขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรหรือเอกชนรายย่อยที่เข้ามาดำเนินการปลูกป่าภาคเอกชน ข้อมูลถึงวันที่ 21 มิถุนายน 2545 ดังนี้

1. เกษตรกรหรือเอกชนรายย่อยที่ได้ดำเนินการปลูกสวนป่าเอกชนเพื่อการค้าที่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 94 ราย เนื้อที่ 7,179 ไร่ 1 งาน 86.9 ตารางวา แยกเป็น

1.1 เกษตรกรหรือเอกชนรายย่อย ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า แต่ นายทะเบียนไม่ได้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าให้ จำนวน 8 ราย และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ได้จำนวน 4 ตัวอย่าง

1.2 เกษตรกรหรือเอกชนรายย่อย ที่นายทะเบียนได้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าให้แล้ว จำนวน 86 ราย แต่ยังไม่ดำเนินการจัดทำดวงตราประจำสวนป่า และยังไม่ได้ดำเนินการทำไม้ออกจากสวนป่า ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ได้จำนวน 51 ตัวอย่าง

1.3 เกษตรกรหรือเอกชนรายย่อย ที่ได้ดำเนินการทำไม้ออกจากสวนป่าแล้ว จำนวน 19 ราย และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มประชากรตัวอย่างกลุ่มนี้ได้จำนวน 7 ตัวอย่าง

จากข้อมูลเกษตรกรหรือเอกชนรายย่อย ที่ได้ดำเนินการปลูกสวนป่าเอกชนเพื่อการค้าที่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 94 ราย ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มประชากรตัวอย่างกลุ่มนี้ได้ทั้งสิ้นจำนวน 62 ตัวอย่าง

2. เกษตรกรหรือเอกชนรายย่อยทั่วไป ที่ยังไม่ดำเนินการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มประชากรตัวอย่างกลุ่มนี้ซึ่งได้ดำเนินการปลูกป่าในบริเวณใกล้เคียงกับกลุ่มเกษตรกรหรือเอกชนรายย่อย ที่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าแล้ว ได้ทั้งสิ้นจำนวน 3 ตัวอย่าง

รวมจำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 65 ตัวอย่าง